

Tantárgy neve: Általános filozófiatörténet (A keresztény filozófia története)					
Kredit:	Félévek száma:	Heti óraszám:	Óratípus:	Előtanulmányi feltétel: --	Értékelés:
2	1	2	Előadás: X Szeminárium:		Kollokvium: X Gyakorlati jegy:
Tantárgy leírása:					
<p>A kereszténységnek a görög filozófiával való találkozása nem csupán a kereszténység önreflexióját mozdította elő, hanem, miként vonatkozó enciklikájában II. János Pál pápa kiemeli, magában a filozófiai gondolkodásban is jelentős fejlődést eredményezett. (<i>Fides et ratio</i>, 76.) A tárgy e szellemi kölcsönhatás történetileg és kulturálisan változatos formákban kibontakozott eredményeiről nyújt áttekintést a patrisztikától napjainkig úgy, hogy a „keresztény filozófia” körébe sorolható törekvések alapvető egységét is körvonalazza. Az oktatás célja, hogy a hallgatók átfogó képet kapjanak az európai kultúrát alapjaiban meghatározó keresztény gondolkodás azon vonatkozásairól, melyek egyúttal a filozófiai problémátörténetnek is szerves részét alkotják. A történeti ív rekonstrukciója során, kritikailag számot vetve a keresztény filozófia lehetőségét vitató álláspontokkal is, egyfelől azokra a fordulópontokra fókuszálunk, melyek a keresztény bölcsélet legjelentősebb gondolati teljesítményeit eredményezték, másfelől e teljesítmények tartalmi vonatkozásaival is megismerkedünk (pl. a személy fogalma és méltósága, az egyenlőség, a szabadság, a rossz eredete, Isten és a világ viszonya, a teizmus igazolhatósága).</p>					
Óraterv:					
<ol style="list-style-type: none"> 1. A „keresztény filozófia” fogalmának problematikája és története 2. A keresztény filozófia kezdetei a patrisztikában (Jusztinosz, Alexandriai Kelemen, Órigenész) 3. Filozófia és kereszténység Szent Ágoston gondolkodásában 3. A skolasztikus képzés és gondolkodás. A korai skolasztika (Canterbury Szent Anzelm, Petrus Abelardus) 4. A nagyskolasztika I.: Aquinói Szent Tamás filozófiai és teológiai szintézise 5. A nagyskolasztika II.: Szent Bonaventúra és Johannes Duns Scotus 6. Keresztény filozófiai törekvések az újkorban: Blaise Pascal és Gottfried Wilhelm Leibniz 7. A kereszténység filozófiai értelmezései a német idealizmusban 8. A német idealizmus programjának keresztény kritikussai (Bernard Bolzano, Søren Kierkegaard) 9. Az újskolasztika (John Henry Newman, Etienne Gilson, Jacques Maritain, Horváth Sándor) 10. A perszonalizmus (Emmanuel Mounier, Jean Lacroix, Maurice Blondel, Gabriel Marcel, II. János Pál) 11. A transzcendentális neotomizmus; kortárs törekvések (Joseph Maréchal, Karl Rahner, Emerich Coreth, Weissmahr Béla, Wolfhart Pannenberg, Richard Schaeffler) 					
Kötelező irodalom:					
<p>Anzelm, Canterbury Szent, <i>Proslogion</i>, in: Uő., <i>Monologion. Proslogion</i>, ford. Dér Katalin, Budapest: MTA Filozófiai Intézet, 1991, 135-171. p.</p> <p>Augustinus, Aurelius, <i>Vallomások</i>, ford. Városi István, Budapest: Gondolat, 1982, 344-381. p. (XI. könyv, I-XXXI. fejezet)</p> <p>Kierkegaard, Søren, <i>Építő keresztény beszédek</i>, ford. Bohács Zoltán et al., Budapest: Hermeneutikai Kutatóközpont, 1995, 24-65. p. (II-V. beszéd)</p>					

Leibniz, Gottfried Wilhelm, *Isten igaz ügyének védelme igazságosságának többi attribútumával s valamennyi cselekedetével történő kibékítése révén* (De causa Dei), ford. Schmal Dániel, in: *Kellék*, 32, 2007, 159-179. p.

Ajánlott irodalom:

Bolberitz Pál, *A keresztény bölcselet alapjai*, Budapest, Jel, 2002.

Gilson, Etienne, *A középkori filozófia szelleme*, ford. Turgonyi Zoltán, Budapest, Paulus Hungarus, 2001.

Hit és ész: II. János Pál pápa enciklikája a hit és az ész viszonyáról, ford. Diós István, Budapest: Szent István Társulat, 1998.

Mezei Balázs, *Vallásbölcselet*, I-II. kötet, Máriabesnyő-Gödöllő: Attraktor, 2004, I. köt., pp. 212-220. (18. §. „Philosophia christiana”)

Pannenberg, Wolfhart, *Teológia és filozófia. A két tudomány viszonya és közös története*, ford. Gáspár Csaba László, Budapest: L'Harmattan, 2009.

Plantinga, Alvin, *God and Other Minds. A Study of the Rational Justification of Belief in God*, Ithaca: Cornell University Press, 1990 [1967].

Schaeffler, Richard, *Frömmigkeit des Denkens? Martin Heidegger und die katholische Theologie*, Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1978.

Schmidinger, Heinrich M., „Zur Geschichte des Begriffs 'christliche Philosophie,'” in

Coreth, Emerich et al. (szerk.), *Christliche Philosophie im katholischen Denken des 19. und 20. Jahrhunderts*, 1-3. kötet, Graz-Wien-Köln: Styria, 1987, 1. köt., pp. 29-45.

Simpson, Peter, „A filozófia kereszténysége”, ford. Mezei Balázs, in *Nagyvilág*, 2002/3, pp. 442-452.

Stead, Christopher, *Filozófia a keresztény ókorban*, ford. Bugár M. István, Budapest, Osiris, 2002.

Vanyó László, *Az egyházatyák Bibliája és az ókeresztény exegézis módszere*, Budapest, Jel, 2002.

Oktató: Czákó István